

Ecologische quickscan Langewijk 6 te Nieuw-Roden

18 augustus 2020

Auteur: drs P.G. Vos

Altenaweg 22
9321 XE Altena
Tel: 050 - 7503817
Email: vos@vos-eo.nl

1. Inleiding

Voor de Langewijk 6 wordt het bestemmingsplan gewijzigd. De opdrachtgever is voornemens om de bestaande woonboerderij en bijgebouw te slopen en een nieuwe woonboerderij en bijgebouwen ten zuiden daarvan te bouwen op het land dat nu nog in agrarisch gebruik is. Het huidige erf krijgt een agrarische bestemming. Het belang van de opdrachtgever is economisch: het in de juiste staat brengen van de huidige boerderij is zo ingrijpend dat het vanuit het oogpunt van de kosten effectiever is om de slopen en te herbouwen. Aanvullend kan er een belang zijn vanuit de milieuwetgeving. De huidige boerderij staat zo dicht op de weg dat zich waarschijnlijk een conflict voordoet met bijvoorbeeld de geluidswetgeving. Door herbouw op een locatie verder van de weg wordt de situatie in overeenstemming gebracht met de geldende milieuwetgeving. Ook kan bij herbouw veel beter rekening gehouden worden met duurzaamheidsaspecten.

De voorgenomen werkzaamheden, hebben mogelijk effect op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden. Naast soorten die bijzondere bescherming genieten, geldt er een algemene zorgplicht om planten en dieren niet onnodig te verstoren. Daarom dienen flora en fauna en eventuele negatieve effecten in kaart te worden gebracht om deze te kunnen toetsen aan de natuurwetgeving.

Daarom verlangt de gemeente Noordenveld een ecologisch onderzoek. In veel gevallen is een uitgebreid ecologisch onderzoek niet nodig en kan volstaan worden met een quickscan. In de ecologische quickscan wordt getoetst aan de natuurwetgeving en wordt aangegeven in hoeverre eventueel aanvullend onderzoek nodig is.

2. Plan- en studiegebied

Het plan- en studiegebied ligt aan de Langewijk 6 te Nieuw-Roden (gem. Noordenveld, provincie Drenthe). De begrenzing is aangegeven in Bijlage 1. Voor inventarisatiedoeleinden wordt een indeling in uurhokken (5x5 km) en kilometerhokken gebruikt om de verspreiding van soorten en vegetaties in kaart te brengen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan liggen in het kilometerhok 221-572 (uurhok 12-11).

3. Methode

3.1 Algemene werkwijze

Het onderzoek bestaat uit een veldonderzoek op de locatie en bureaustudie. Op 3 en 7 juli 2020 is het plangebied bezocht en is de aanwezigheid van natuurwaarden in kaart gebracht. Aangetroffen beschermde plant- en diersoorten zijn genoteerd.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en gegevens van verschillende instanties is onderzoek gedaan om een beeld van de natuurwaarden van het plangebied aan te vullen. Er is daartoe een globale rapportage opgevraagd bij de Nationale Database Flora & Fauna (NDDF). Literatuur betreft onder meer Van Herk & Aptroot (2004) *Veldgids Korstmossen*, Van Uchelen (2010) *Amfibieën en reptielen in Drenthe* en de websites AHN.nl, BIJ12.nl, Bodemdata.nl, Topotijdreis.nl, Verspreidingsatlas.nl en Provincie.Drenthe.nl.

3.2 Methode t.a.v. de Huismus

Het Kennisdocument Huismus (BIJ12) geeft aan dat *allereerst onderzocht zal moeten worden of in of nabij het gebied waar de activiteiten plaats gaan vinden huismussen aanwezig zijn*. De aanwezigheid van een nest van een huismus kan volgens het Kennisdocument worden aangetoond door een nestindicatieve waarneming, waaronder het bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats. Het nest zelf is vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit. De periode is hiervoor niet van belang. Het tweede veldbezoek (7 juli) is uitgevoerd nadat er op 3 juli een indicatie was voor een broedgeval (baltsend mannetje). Er is gelet op geschikte plekken, aanwezigheid van strootjes en uitwerpselen en het gedrag van de huismussen tussen 8:15 en 9:15. Het was op beide bezoeken rustig zomerweer met weinig wind en temperaturen rond 15 °C. Dit is gunstig om waarnemingen te doen.

Omdat de onderzoeksperiode al verstreken is (beste periode vóór 15 mei, maar eventueel kan onderzoek nog tot 20 juni), is gebruik gemaakt van literatuurgegevens. Daarbij is gebruik gemaakt van Van den Brink *et al.* (1996) *Broedvogels van Drenthe* en de gegevens van de Huismus via SOVON.nl, waaronder de soortinformatie over de Huismus uit de recent verschenen landelijke Vogelatlas. In combinatie met de veldgegevens is nagegaan of het aantal gevonden nesten op basis van het veldbezoek reëel is tegen de achtergrond van een gebied van 150 ha met dezelfde landschapskenmerken. Bij de interpretatie is gebruik gemaakt van het *Kennisdocument Huismus* (BIJ12).

4. Resultaten

4.1 NDFF

Uit de beknopte levering vanuit de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF) blijkt dat de beschikbare gegevens een fragmentarisch karakter hebben. Zeven soortgroepen zijn niet onderzocht in het kilometerhok. De gegevens uit de NDFF zijn aangevuld met gegevens uit literatuurbronnen (Tabel 1).

Tabel 1. Aantal soorten in het kilometerhok volgens de NDFF.

Soortgroep	Totaal	Beschermd	Overig
Vaatplanten	92		36 ¹ Rode-Lijstsoorten in uurhok
Mossen	niet	-	13 ² Rode-Lijstsoorten in uurhok
Korstmossen	niet	-	4 ³ Rode-Lijstsoorten in uurhok
Paddenstoelen	2	-	70 ⁴ Rode-Lijstsoorten in uurhok
Vleermuizen	1	1 ⁵ HRIV-soort	
Overige zoogdieren	6	1 ⁶ WnbA-soort zonder vrijstelling)	5 ⁷ Rode-Lijstsoorten in uurhok
Broedvogels	5	5	waarvan 1 op Rode Lijst
Wintervogels	45	31	
Amfibieën	niet	6 soorten in uurhok, waarvan 1 ⁸ WnbA-soort zonder vrijstelling en 1 HRIV-soort ⁹	
Reptielen	niet	2 ¹⁰ WnbA-soorten in uurhok	waarvan 1 op de Rode Lijst
Vissen	niet		2 ¹¹ Rode-Lijstsoorten in uurhok
Dagvlinders	niet	2 ¹² WnbA-soorten in uurhok	4 ¹³ Rode Lijst-soorten in uurhok
Libellen	niet	2 ¹⁴ HRIV-soorten in uurhok	waarvan 2 op de Rode Lijst
Overige ongewervelden	83		

¹ Bron: Verspreidingsatlas.nl

² Elzenmos, Glanzend maanmos, Glanzend veenmos, Kussentjesveenmos, Nurfleermos, Smaragdmoss, Stijf veenmos, Veendubbeltjesmos, Week veenmos, Wrattig veenmos, Zacht veenmos (RL-KW), Grijs bisschopsmuts en Moerasgaffeltandmos (RL-BE).

³ Ananaskorst, Gelobd sterscheteltje, Zwarte grafkorst (RL-KW) en Zwarte granietkorst (RL-BE) (Verspreidingsatlas.nl).

⁴ Bron: Verspreidingsatlas.nl

⁵ In uurhok: Laatvlieger (RL-KW), Meervleermuis, Watervleermuis, Rosse vleermuis (RL-KW), Gewone en Ruige dwergvleermuis (Verspreidingsatlas.nl)

⁶ Boomarter, Das, Eekhoorn, Steenarter en Waterspitsmuis. Tevens komt ook de Otter (HRIV) in het uurhok voor (www.verspreidingsatlas.nl).

⁷ Konijn, Wezel (RL-GE), Boomarter, Waterspitsmuis (RL-KW) en Otter (RL-VN) (Verspreidingsatlas.nl)

⁸ Alpenwatersalamander (WnbA) (Verspreidingsatlas.nl).

⁹ Heikikker (Verspreidingsatlas.nl).

¹⁰ Hazelworm en Levendbarende hagedis (RL-GE) (Verspreidingsatlas.nl).

¹¹ Alver en Kroeskarper (RL-KW) (Verspreidingsatlas.nl).

¹² Grote vos en Grote weerschijnvlinder (WnbA) (Verspreidingsatlas.nl).

¹³ Bruin blauwtje, Oranje zandoogje (RL-GE), Bruine vuurvinder en Heideblauwtje (RL-KW) (Verspreidingsatlas.nl).

¹⁴ Gevlekte en Sierlijke witsnuitlibel (resp. RL-KW en RL-VN) (Verspreidingsatlas.nl).

4.2 Landschap, plangebied en beschermde gebieden

Het plangebied ligt in een voormalig veengebied dat deel uitmaakte van de Nijenoorterven en grotendeels uit de richting van Leek ontgonnen is. De Langewijk en de naburige wijken Kortewijk en Bisschopswijk ontwaterden het gebied in westzuidwestelijke richting. Ze kwamen uit in de Drostinnewijk (Oostindië). Van de Langewijk resteert nog een droge greppel. Van het oude veengebied zijn nog sporen in het gebied aanwezig. Het belangrijkste restant is een veengebiedje ten noorden van de Kortewijk nabij “De Driesprong” dat staat aangegeven op de kaart van het *Natuurbeheerplan Drenthe* (2020). Het beheer is gericht op behoud en ontwikkeling van *Veenmoeras* (N05.03), *Kruiden- en faunarijck grasland* (N12.02) en *Hoog- en laagveenbos* (N14.02).

Ten oosten van het plangebied liggen veldpodzolgronden. Het plangebied is al aan het begin van de twintigste eeuw bewoond en ligt aan het einde van de Langewijk. Na het vervenen ligt het plangebied in een dal dat naar het noorden afwatert. De grond bestaat er uit moerige podzolgronden met een humushoudend zanddek. In de ondergrond zit keileem op diepte van 40 tot 120 cm beneden maaiveld. De gemiddeld hoogste grondwaterstand ligt volgens de bodemkaart binnen 40 cm beneden maaiveld maar het water zakt 's zomers meer dan 120 cm diep weg. Tijdens het veldbezoek bleek dat de greppels rond het plangebied nagenoeg droog stonden en een harde zandbodem hebben.

De woningen en boerderijen in het gebied liggen verspreid, met vaak meer dan 100 meter afstand tot de dichtstbijzijnde naburige bebouwing. Het agrarisch gebied is met name in gebruik als grasland met soms wat maïs.

Het plangebied (Bijlage 1) bestaat uit grasland dat wordt gebruikt om te hooien, met aan de weg het erf met kleine boerderij (woning en schuur onder één nok) en bijgebouw. De daken zijn bedekt met golfplaten, behalve het dakvlak aan de voorzijde van de woning, dat bedekt is met dakpannen. Verder bestaan de muren en schoorsteen van de boerderij uit bakstenen. Er zijn geen open stootvoegen. De daklijsten zitten strak op de muur en voor zover er spleten zijn, zijn deze te smal (en gevuld met spinnenwebben) of (zoals bij de achterzijde van schuur) te breed en van binnen te inspecteren. De wanden van het bijgebouw zijn opgetrokken uit enkelsteens bakstenen muren en muren die bestaan uit gestapelde betonblokken tussen ijzeren staanders.

Het achtererf is verhard met puin. Aan de kant van de woning is tuin met een aantal (fruit)bomen en sierbeplanting.

Het Natuurnetwerk Nederland ligt op meer dan 500 meter afstand (Natuurschoonbos Nietap). De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Leekstermeergebied) bedraagt meer dan twee kilometer.

4.3 Vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen

In het plangebied komen algemene plantensoorten voor. Op de golfplaten en stenen komen algemene soorten (korst)mossen voor. De bedreigde mossoorten die van het uurhok bekend zijn, zijn kenmerkend voor heide- en (laag)veengebieden. De specifieke omstandigheden waaronder

deze soorten voorkomen, zijn niet aanwezig in het plangebied. Alleen het Nerflevermos (RL-KW) kan in de directe omgeving voorkomen. Deze soort komt voor in greppels en op sloottaluds. Bij de overige bedreigde (korst)mossen in het uurhok gaat het om soorten die je op hunebedden of oude kerkhoven (kerkmuren, grafzerken) kan aantreffen. Eén van de soorten komt daarnaast voor op zure boomschors van oude loofbomen.

Beschermde en zeldzame planten-, mos- en korstmossoorten zijn op basis van het veldbezoek uitgesloten op het erf en in het grasland. Zeldzame soorten paddenstoelen worden op basis van het biotoop niet verwacht.

4.4 Vleermuizen

De boerderij en het bijgebouw zijn van buiten en van binnen geïnspecteerd op sporen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen. Op de zolder boven de woning en in de schuur lagen uitwerpselen van vogels en muizen. Uitwerpselen van vleermuizen en andere indicaties voor vleermuizen zijn binnen niet gevonden. Aan de buitenzijde ontbreken spleetvormige ruimten die geschikt zijn of toegankelijk zijn voor vleermuizen. Slechts op één plek was door het verdwijnen van een steen in de voorgevel ruimte toegankelijk. Hier zijn geen sporen van vleermuizen (en vogels) aangetroffen. Door de aanwezigheid van een goot kunnen vleermuizen aan de voorkant niet onder het pannendak komen (geen vrije in-/uitvliegruimte).

Ten noorden van het plangebied landschap is het landschap besloten met singels, naar het zuiden is het landschap wat opener. De singels vormen een aantrekkelijk foerageergebied voor vleermuizen. De bijdrage van de erfbepanting aan dit foerageergebied is marginaal. Bij eventuele kap zijn negatieve effecten op foerageergebieden en vliegroutes uitgesloten.

4.5 Overige zoogdieren

Op basis van het landschap zijn algemene soorten zoogdieren te verwachten. Op 3 juli liep een ree in het grasland ten zuiden van het plangebied en op 7 juli een haas. Behalve muizenkeutels zijn geen andere zoogdiersporen aangetroffen. De greppels/slootranden in en rond het plangebied vormen geen geschikt leefgebied voor de Waterspitsmuizen. Sporen en vaste verblijfplaatsen van Steenmarter en andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen en op basis daarvan uitgesloten.

4.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek op 3 juli zat er op het pannendak een mannetje Huismus die met getjilp zijn territorium afbakende. Op 7 juli waren zowel mannetje als vrouwtje aanwezig in de bomen bij het woonhuis. Het pannendak is toegankelijk via de nokvorsten die op de overgang met de andere dakvlakken (van golfplaten) liggen en via de goot. Aan de noordoosthoek zit de nestlocatie onder één van deze nokvorsten. Hier waren uitwerpselen en strootjes aanwezig en het mannetje kwam van onder de nokvorst vandaan. Verwacht wordt dat in het nest eieren aanwezig zijn. De primaire functie van het plangebied voor de Huismus is het nest. Foerageergebied en leefgebied rondom het nest hangen hiermee samen. Zonder nestplek verliest het omringende groen zijn functie voor de Huismus.

Gezien het late tijdstip in het broedseizoen is het mogelijk dat er meer broedpaartjes aanwezig zijn geweest, maar die na het eerste of het tweede broedsel zijn weggetrokken met de jongen. Qua verdeling op het dakvlak waarbij ze niet te dicht bij elkaar zitten (territorialiteit) zou er een tweede nest kunnen zijn. De kans op een tweede nest wordt zeer gering geacht. De Huismus is vooral een soort van dorpen, woonwijken en boerderijen met dieren, mest en veevoer. In besloten cultuurland zijn de dichtheden laag. In Zuidwest-Drenthe werd tussen 1970 en 1982 een maximale dichtheid vastgesteld van 25 broedparen per 100 ha, maar een gemiddeld van 5,7 broedparen per 100 ha (Van den Brink *et al.* 1996). In open cultuurland liggen de dichtheden nog lager (1,3/100 ha). Er is geen reden om aan te nemen dat de dichtheden tegenwoordig hoger zijn dan in het onderzoek uit de jaren '70 toen het nog goed ging met de huismussenpopulatie. Voor het besloten gebied rond de Poolswijk, Bisschopswijk, Langewijk en Kortewijk (ca 150 ha) betekent dit dat een maximaal aantal uitkomt op 38 broedparen verspreid over 65 erven, dat is minder dan 1 per erf. Bij een gemiddelde dichtheid gaat het om 9 broedparen over het hele gebied. Recente gegevens geven geen aanleiding om uit te gaan van hoge dichtheden. Bij de inventarisatie van 2013-2015 voor de landelijke Vogelatlas is de dichtheid in het kilometerhok geschat tussen 2,4 en 3,5. Dit betekent 4 à 5 broedparen voor het besloten gebied rond de Langewijk. Het is daarom reëel om uit te gaan van 1 Huismusnest op de locatie Langewijk 6. Op basis van de lage aantallen (minder dan 10 o.b.v. de Vogelatlas) kan er zich in het gebied geen duurzame populatie bevinden en is de populatie afhankelijk van de dorpen in de omgeving ((Nieuw-)Roden en Zevenhuizen).

Tevens waren op 3 juli Witte kwikstaart en Zwarte roodstaart op het erf aanwezig, soorten die mogelijk in het plangebied broeden. Op 7 juli werd vastgesteld dat zowel mannetje als vrouwtje Witte kwikstaart voedsel transporteerden naar de achterkant van de schuur. De precieze nestlocatie is niet vastgesteld. De Zwarte roodstaart werd op 7 juli niet meer waargenomen. Sporen van de Kerkuil en (oude) nesten van Boerenwaluw zijn niet aangetroffen.

In het grasland alarmeerde op 7 juli een Roodborsttapuit vanwege een rondstruinende kat. Later zat hij te zingen. Waarschijnlijk broedt de soort ergens in de perceelsrand. Boven het plangebied foerageerden Gierzwaluw en Huiszwaluw.

De bomen en struiken op het erf kunnen het leefgebied zijn van algemene vogelsoorten, zoals de Pimpelmees. In het omliggende singelgebied en naburige erven waren algemene vogelsoorten aanwezig, zoals Zwartkop, Grasmus, Tjiftjaf, Vink, Houtduif en Zwarte kraai. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van overige soorten is uitgesloten.

4.7 Amfibieën

In het plangebied komen algemene amfibieën voor, zoals Gewone pad, Bastaardkikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander. Voor kritische soorten zoals Heikikker en Alpenwatersalamander is het plangebied ongeschikt als land- en overwinteringsbiotoop. Op een afstand van 170 meter naar het noordoosten ligt één mogelijk voortplantingswater, een in 2016 gegraven poel ten noordoosten van het plangebied. Voor de Heikikker is het hele gebied te droog en wordt daarom ook niet rond deze poel verwacht. De waarneming van de Alpenwatersalamander in het uurhok ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van de soort en

berust waarschijnlijk op een waarneming van een uitgezet individu. Het is niet uit te sluiten dat uitgezette alpenwatersalamanders zich voortplanten in de poel, maar de kans dat deze soort ook in het plangebied terechtkomt wordt als nihil ingeschat vanwege de afstand in combinatie met de afwezigheid van geschikt land- en overwinteringsbiotoop.

4.8 Vissen

De sloten en greppels rond het plangebied staan nagenoeg droog. In betere tijden als er meer water staat, zijn algemene vissoorten als Tiendoornige stekelbaars te verwachten. Nagegaan is of ook de Grote modderkruiper in de omgeving voorkomt. Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van deze soort, maar van het uurhok is de Grote modderkruiper nog niet bekend. Het blijkt dat de drooggevalen greppels in het plangebied een stevige zandbodem hebben waarin de soort niet weg kan kruipen. Het aantal plekken waar langer water blijft staan en waar de soort zich terug kan trekken is nihil en ook daar is de modderlaag waarschijnlijk te dun. De soort wordt er daarom niet verwacht. De Rode-Lijstsoorten Alver en Kroeskarper zijn afhankelijk van grotere wateren en zijn uitgesloten.

4.9 Dagvlinders

De waarde van het plangebied voor dagvlinders is laag. De bomen zijn niet geschikt als waardplant voor de Grote vos en de Grote weerschijnvlinder (WnbA). Voor de Rode-Lijstsoorten (Bruin blauwtje, Oranje zandoogje en Bruine vuurvliinder) zijn de schrale bermen van de Langewijk, buiten het plangebied mogelijk geschikt vanwege de aanwezigheid van schrale grassen en kruiden in combinatie met zonbeschenen en luwe taluds.

4.10 Libellen

De waarde van het plangebied voor libellen is laag vanwege de afwezigheid van water dat libellen nodig hebben voor de voortplanting. Uit de omgeving zijn Gevlekte en Sierlijke witsnuitlibel bekend. Mogelijke voortplantingswateren liggen op ruime afstand van het plangebied.

4.11 Overige soortgroepen

In het plangebied en de directe omgeving ervan komen algemene soorten ongewervelde dieren voor. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van de bekende verspreiding en het biotoop.

5. Effecten

5.1 Werkzaamheden en uitstraling

Er zal sloop- en grondwerk plaatsvinden om de huidige gebouwen te verwijderen en de nieuwe locatie bouwrijp te maken. Omdat de bodem uit zand bestaat, is er van uitgegaan dat er voor de fundering niet hoeft te worden geheid. Het sloopafval zal worden afgevoerd en bouw materiaal worden aangevoerd. Gedurende een aantal maanden zullen er graafmachines en kranen op de locatie aan het werk zijn.

Als gevolg van de werkzaamheden wordt de bodem ter plaatse verstoord en vindt uitstraling plaats van met name geluid, trillingen en stof. Uit stikstofberekeningen bij projecten met vergelijkbare omvang en ligging blijkt dat er geen overschrijdingen van stuikstof plaatsvinden in Natura 2000-gebieden. Er is van uitgegaan dat de werkzaamheden overdag plaatsvinden en dat er tijdens de bouwperiode 's nachts geen verlichting wordt gebruikt.

In de gebruiksfase zal er meer activiteit plaatsvinden op de locatie ten opzichte van de huidige feitelijke situatie (waarin de oude boerderij hoofdzakelijk gebruikt werd voor opslag). Er zullen vaker mensen op de locatie zijn en er zal een beperkte uitstraling zijn van verlichting door de ramen en buitenverlichting.

5.2 Effecten op natuurgebieden

De werkzaamheden hebben een lokale uitstraling. Negatieve effecten ten aanzien van Natura 2000 en het NatuurNetwerk Nederland zijn uitgesloten.

5.3 Effecten op vogels

Bij de werkzaamheden gaan nesten van vogels verloren. Dat betreft in elk geval het nest van de Huismus dat jaarrond beschermd is. Ook bij het werken in het grasland kunnen vogelnesten verloren gaan. De werkzaamheden mogen alleen plaatsvinden als vastgesteld is dat er geen vogels broeden. Het verloren gaan van het jaarrond beschermde nest van de Huismus is een effect waarvoor vervangende nestgelegenheid moet worden gerealiseerd.

Hierna wordt in § 6.4 beschreven welke mitigerende maatregelen worden geadviseerd. Wanneer de nestgelegenheid door middel van deze tijdelijke en permanente vervangende maatregelen in stand blijft, blijft de Huismus zich op deze locatie voortplanten en zijn negatieve effecten op populatieniveau uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden leiden dan niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

5.4 Effecten op vleermuizen

Er gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Voor zover er in de nieuwe situatie sprake is van meer verlichting betreft dit een locatie die nu nauwelijks of niet door vleermuizen wordt gebruikt. De singelstructuren zullen in de toekomst niet meer verlicht zijn dan in de huidige situatie. Negatieve effecten op foerageergebieden en vliegroutes zijn uitgesloten.

5.5 Effecten op overige soorten

Op de plek van de werkzaamheden worden algemene plant- en diersoorten tijdelijk verstoord. Voor allerlei plant- en diersoorten zijn de oevers van de sloten en greppels een belangrijk leefgebied. Daar wordt niet gewerkt, zodat deze randen in stand blijven. Negatieve effecten op overige bedreigde en beschermde plant- en diersoorten zijn uitgesloten.

6. Conclusies en advies

6.1 Ontheffing aanvragen

Geadviseerd wordt om een ontheffing aan te vragen van de Wet natuurbescherming vanwege de aanwezigheid van de Huismus (*Passer domesticus*). Vogels, waaronder de Huismus, zijn beschermd op grond van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb). De overtreding waarvoor de Vvgb wordt gevraagd, is artikel 3.1, lid 2 (Wnb): opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten van de Huismus.

De ervaring met vergelijkbare projecten in de gemeente Noordenveld en het aangrenzende Zuidelijk Westerkwartier is dat kleine projecten geen overschrijding van stikstof geven, mits ze niet direct aan een Natura 2000-gebied grenzen. Voor zover er nog geen Aeriusberekening is uitgevoerd, wordt geadviseerd om bij de gemeente na te gaan of de berekening (juridisch gezien) nodig is.

6.2 Broedvogels niet verstoren

De werkzaamheden kunnen broedende vogels verstoren. Dit is verboden en daarvoor is ook geen ontheffing mogelijk. Verstoring van broedende vogels kan eenvoudig worden voorkomen door het slopen en het bouwrijp maken uit te voeren buiten de broedperiode, indicatief 15 maart-15 juli. Bij twijfel (bijvoorbeeld in de periode half juli tot eind augustus) kan door een ecooloog worden vastgesteld of er zich nog broedende vogels bevinden.

6.3 Waardevolle elementen ontzien

Geadviseerd wordt om de huidige bomen op het erf, waaronder ook de rode hazelaar (eigenlijk een struik) niet te kappen. Ze zijn om diverse redenen waardevol, waaronder ecologie en cultuurhistorie. Met het oog op de mitigatie voor de Huismus (zie onder) kunnen de bomen gebruikt worden om nestkasten op te hangen. Ook de sloot- en greppelranden zijn ecologisch waardevol, omdat ze minder bemest worden en ook schraler zijn door uitspoeling van het (zandige) talud, waardoor er meer bloemen zijn en de vegetatie opener. Voor vogels (zoals Roodborsttapuit) en andere dieren vormen het broedplekken en migratieroutes door het landschap. Door in de randen bewust te extensiveren kunnen deze waarden nog worden versterkt.

6.4 Mitigerende maatregelen voor de Huismus

De Huismus gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode. De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode van maart tot en met

augustus. Indien sprake is van late vervolglegels kan september ook aangemerkt worden als voortplantingsperiode. De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

- De planning van de werkzaamheden moet daarom worden afgestemd met een deskundige op het gebied van huismussen.
- Advies is dat de opdrachtgever vóór 15 juli 2020 vier houten nestkasten ophangt in de bomen rond de huidige boerderij. De gewenningstijd bedraagt in de regel drie maanden. Deze mitigerende maatregel is niet nodig als de sloop plaatsvindt na meer dan drie maanden na oplevering van de vervangende nestgelegenheid in de nieuwbouw.

Deze nestkasten vervangen de nestgelegenheid die verloren gaat op het moment van sloop. De vier houten kasten zijn voldoende om twee nestplekken in tweevoud te mitigeren. Ook verder wordt gewerkt conform het *Kennisdocument Huismus* van Bij12. De vier houten kasten zijn een tijdelijke maatregel om de periode te overbruggen dat de nestgelegenheid in de nieuwbouw nog niet is gerealiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat er tijdelijk geen verblijfplaatsen aanwezig zijn, waardoor de soort van de locatie zou kunnen verdwijnen. Vanuit het oogpunt van ecologische meerwaarde blijven de houten kasten permanent hangen tot ze in onbruik geraakt zijn.

- Voorafgaand aan sloop moeten de nestlocaties ongeschikt worden gemaakt, zodat er ten tijde van sloop geen mussen in hun nest aanwezig zijn. Ook in perioden met vorst kunnen verblijfplaatsen bewoond zijn; daarom moet het ongeschikt maken van verblijfplaatsen ruim voor de winter plaatsvinden. Dit moet worden begeleid door een deskundige op het gebied van de huismus.
- Geadviseerd wordt om in de nieuwe woonboerderij vier nieuwe nestplekken te realiseren. Ontwerp en realisatie moeten worden begeleid door een deskundige op het gebied van huismussen.

De houten kasten zijn een overbruggingsmaatregel om negatieve effecten te voorkomen. De definitieve compensatie moet gelijkwaardig zijn aan de nestgelegenheid die verloren gaat. Huismussen broeden bij voorkeur in gebouwen. Er zijn tegenwoordig veel mogelijkheden om voorzieningen in te metselen of te integreren in het dak/de dakrand. Verder is van belang dat er groen wordt aangeplant, waarin huismussen dekking vinden. Een beukenheg, andere dichte beplanting, een klimroos aan de gevel, etc, vormen aandachtspunten om het huismusbiotoop te optimaliseren.

6.5 Zorgplicht

Daarnaast geldt een algemene zorgplicht. Het verstoren, verwonden of doden van dieren (en planten) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er bijvoorbeeld amfibieën worden aangetroffen op de bouwplaats kunnen deze het beste worden opgepakt en verplaatst naar een plek in de omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Bijlage 1. Begrenzing plangebied BP Langewijk 6

1. Noordelijk deel plangebied: Huidige bestemming 'Wonen – Boerderij'. In het nieuwe BP te bestemmen als 'Agrarisch'.
2. Zuidelijk deel plangebied: In dit deel van het plangebied komt de nieuwe bestemming 'Wonen – Boerderij' te liggen. Begrenzing indicatief. Bij de quickscan heeft inventarisatie tot en met de sloten plaatsgevonden.
3. (Voor het gehele plangebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2')